

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПОЛОЖЕННЯ

**про перевірку наукових, навчально-методичних та
кваліфікаційних робіт на академічний плагіат в ОНЕУ**

ОДЕСА 2019

Положення про перевірку наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних робіт на академічний плагіат в ОНЕУ. – Одеса: ОНЕУ, 2019 р. – 8 с.

Укладачі:

Іваницька Т. П. – директор бібліотеки ОНЕУ

Сментина Н. В. – д.е.н., доцент, зав. кафедри економіки, права та управління бізнесом

Погоджено:

Юрисконсульт

Н. В. Шерстньова

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення «Про перевірку наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних робіт на академічний плагіат в ОНЕУ» (далі – Положення) регламентує порядок перевірки наукових і навчально-методичних робіт (монографій, підручників, навчальних посібників, які розглядаються на предмет надання грифу «Рекомендовано Вченою радою ОНЕУ») від співробітників університету та представників інших організацій, а також кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр», що навчаються у ОНЕУ (далі – робіт) на академічний плагіат та заходи його попередження.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, Статуту Одеського національного економічного університету (далі – університету) та інших положень.

1.3. Положення є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в ОНЕУ та застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та внутрішньоуніверситетській нормативній базі.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Твір (робота, матеріал) – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному web-сайті університету (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), магістерська чи бакалаврська робота, курсова робота чи проект, реферат, есе, контрольна робота тощо).

Плагіат – привласнення авторства на запозичений твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях запозичень без посилання на автора. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень.

Плагіат академічний – плагіат в академічному середовищі – навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом або студентом у письмовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненому на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

Цитата – порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному web-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілишими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального обсягу матеріалу.

3. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

3.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

3.1.1 кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр»;

3.1.2 навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники) та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання;

3.1.3. монографії, щодо яких приймається вченою радою університету рекомендація до видання.

3.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється:

- творів, зазначених у п. 3.1.1, на етапі представлення матеріалів робіт, для розгляду кафедрою на попередньому (малому) захисті;
- творів, зазначених у п. 3.1.2 та 3.1.3, на етапі представлення вченому секретарю для включення у порядок денний засідання Вченої ради ОНЕУ не пізніше ніж за день до початку засідання.

3.3. Перевірка творів проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів з визначенням унікальності роботи.

При перевірці використовується така шкала унікальності твору:

- висока унікальність, робота допускається до захисту або (та) опублікування;
- середня унікальність, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;
- низька унікальність, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки або відхиляється без права подальшого розгляду.

Рішення щодо рекомендації до публікації, необхідності доопрацювання або відхилення приймається за результати перевірки, що наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала унікальності твору

(у відсотках до загального обсягу матеріалу)

Вид твору	Висока унікальність	Середня унікальність	Низька унікальність
Монографія	85-100 %	70-84 %	менше 70% - відхиляється
Науково-методичні праці	75-100 %	50-74 %	менше 50% - відхиляється
Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти	80-100 %	60-79 %	не менше 50 %

3.4. Безпосередньо перевірку на плагіат здійснює бібліотека за поданням твору на перевірку:

- автором твору – якщо визначається унікальність тексту монографії;
- фахівцем навчально-методичного відділу університету – у разі перевірки на унікальність тексту навчально-методичних праць (підручники, навчальні посібники) та інші навчально-методичні роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання).

Фахівець навчально-методичного відділу визначає унікальність кожної представленої роботи та надає висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на вченій раді університету. Розгляду передуює аналіз результатів перевірки унікальності роботи експертами з відповідної галузі знань, які призначаються відповідальними особами з числа членів науково-методичної ради ОНЕУ.

- науковим керівником кваліфікаційної роботи на етапі допуску роботи до малого (попереднього) захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» та «магістр». Вищезазначені особи при виявленні факту академічного плагіату надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні кафедри.

3.5. Перевірка творів на наявність плагіату проводиться на основі електронного варіанта роботи. Робота надається на перевірку повністю, починаючи з титульної сторінки і закінчуючи додатками в pdf-форматі.

3.6. Порядок представлення творів на перевірку залежить від виду твору.

3.6.1. Для творів, визначених у п. 3.1.1. Положення науковий керівник кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр» напередодні малого (попереднього) захисту перш ніж надати відгук на роботу надсилає на електронну адресу lib-bibliogr@oneu.edu.ua завершений твір для перевірки на оригінальність електронної версії роботи. Висновок про результати перевірки є підставою допуску студента до малого (попереднього) захисту.

Перевірка робіт на цьому етапі передбачає виявлення запозичень з бази даних кваліфікаційних робіт минулих років (починаючи з 2009 р.). Якщо в роботі поточного навчального року буде знайдено 60 % збігу з роботами, які знаходяться в базі, експерт інформує про це завідувача кафедри та проректора з НПП. Завідувач кафедри на підставі висновку експерта ухвалює остаточне рішення про наявність чи відсутність факту плагіату в роботі та доводить його до відома студента та наукового керівника (в письмовій або усній формі). Завідувач кафедри передає декану подання щодо застосування заходів впливу до студента, в роботі якого встановлено факт плагіату.

3.6.2. Для творів, визначених у п. 3.1.2. Положення фахівець навчально-методичного відділу університету перевіряє на оригінальність електронну версію роботи, що вимагає рекомендації вченої ради університету до видання. Висновок відповідно до шкали унікальності твору є підставою подання документів на підпис ректору університету для включення у порядок денний засідання вченої ради.

3.6.3. Для творів, визначених у п. 3.1.3. Положення автор /автори твору перевіряють на оригінальність електронну версію роботи, що вимагає рекомендації вченої ради університету до видання. Висновок про результати перевірки відповідно до шкали унікальності твору є підставою подання пакету документів, зазначених у п. 3. Положення «Про видання монографій» на підпис ректору університету для включення у порядок денний засідання вченої ради.

3.7. Остаточне рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за мотивованими висновками приймається кафедрами, експертними комісіями методичної ради університету на своїх засіданнях. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) і т.і.) та її унікальність.

3.8. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються довідкою бібліотеки (додаток А), де зазначається відсоток унікальності тексту та джерела інформації, відносно яких виявлено запозичення. Відсоток унікальності є підставою отримання дозволу до опублікування матеріалів або відхилення без права подальшого розгляду.

3.9. У разі незгоди з результатами перевірки автор (автори) твору, що перевірялася, має право на апеляцію.

Апеляція подається особисто автором (авторами) твору на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

У разі надходження апеляції, за наказом (дорученням) ректора створюється комісія для розгляду апеляції.

Комісія за фактом академічного плагіату може створюватися за наказом (дорученням) ректора як з ініціативи співробітників університету, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

Персональний склад членів комісій формується з досвідчених та авторитетних наукових та науково-педагогічних працівників університету. До складу комісії можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є співробітниками університету. При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр» до складу комісії залучається представник органу студентського самоврядування.

Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

4. ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Попередження плагіату в академічному середовищі університету здійснюють організаційно-методичні, наукові підрозділи університету проведенням комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців про необхідність дотримання правил «Кодексу академічної доброчесності», правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;

- розповсюдженні методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;

- організації бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- запровадженні в рамках відповідних дисциплін («Вступ до фаху», «Методологія наукових досліджень» тощо) вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел, правил опису джерел, оформлення цитувань;

- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- проведенні заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- ознайомленні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців з цим Положенням.

Попередження плагіату в академічних роботах студентів регламентовано Положенням «Про запобігання плагіату та впровадження практики належного цитування в письмових роботах студентів Одеського національного економічного університету».

5. ПРОГРАМНО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ УНІКАЛЬНОСТІ ТВОРІВ В ОНЕУ

5.1. Програмо-технічні засоби (далі – програми) перевірки наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних робіт є інструментом для виявлення запозичень. Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи застосовується принаймні дві програми пошуку і виявлення плагіату.

5.2. Перед поданням твору на перевірку до бібліотеки ОНЕУ рекомендовано провести самоперевірку письмової роботи на оригінальність тексту, відсутність плагіату за допомогою однієї з безкоштовних комп'ютерних програм, яка знаходиться у вільному доступі в мережі Інтернет.

5.3. Працівник бібліотеки, що здійснює перевірку творів залежно від поставленого завдання, обирає програму, функціональні можливості якої в максимальній мірі задовольняють поставленому завданню.

Результати перевірки унікальності роботи за допомогою програм пошуку і виявлення плагіату в подальшому повинні бути проаналізовані експертами в відповідній галузі знань, як це передбачено п. 3.4 Положення.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження на вченій раді університету.

6.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора або проректора за рішенням Вченої ради університету. У такому ж порядку Положення скасовується.

6.3. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

Довідка про результати перевірки кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти ступеню «бакалавр», «магістр»*

UNICHECK

Прізвище, імя, по батькові студента

Дата надходження _____

Дата перевірки _____

ДОКУМЕНТИ

___% оригінальності

___% запозичень

кількість джерел, з
яких запозичено текст

Перелік джерел та відсоток запозичень:

Примітка: Довідка надсилається разом з текстом, що перевірявся. По тексту програмою перевірки маркеруються запозичення.